

UCHWAŁA NR
BURMISTRZA MIASTA SANDOMIERZA

z dnia 5 lutego 2016 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Sandomierzu na 2016 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 08 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 1515 z późn. zm.) w związku z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 1286 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2012 roku, poz. 124 z późn. zm.) Rada Miasta Sandomierza uchwala co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Sandomierzu na 2016 rok, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Sandomierza.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miasta Sandomierza

Robert Pytko

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Miasta Sandomierza
z dnia 2016 roku

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Sandomierzu na 2016 rok

I. Podstawa prawna i merytoryczna Programu

Podstawę prawną realizacji zadań i przedsięwzięć organów samorządu gminnego w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowią następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z dnia 2 września 2015 roku)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2012 r. poz.124 z dnia 2 lutego 2012 roku).

Ustawy te regulują zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, wskazują zadania do realizacji oraz źródło ich finansowania.

Zadania gminy:

- wynikające z ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (art. 4¹) obejmują:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

- wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (art.10) obejmują:

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo - rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
4. wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
5. pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Realizacja powyższych zadań zgodnie z art. 4¹ ust 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii prowadzona jest w oparciu o Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii uchwalany corocznie przez Radę Miasta, zwany dalej Programem. Umieszczenie zadań wynikających z dwóch odrębnych ustaw w jednym Programie wynika przede

wszystkim z faktu, że do większości problemów wynikających z używania alkoholu lub narkotyków można zaproponować zbieżne działania profilaktyczne.

Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest skorelowany z Krajowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowym Programem Przeciwdziałania Narkomanii. Wpisuje się także w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Sandomierz na lata 2014-2020 (stanowiącą załącznik nr 1 do Uchwały nr XXXIV/360/2013 Rady Miasta Sandomierza z dnia 6 listopada 2013 roku).

Program jest kontynuacją zadań realizowanych na terenie Sandomierza w latach poprzednich. Jest skierowany do mieszkańców Sandomierza. W zależności od zmieniających się potrzeb lokalnych, Program mając charakter dokumentu otwartego, podlega stosownym modyfikacjom, związanymi z aktualnymi zagrożeniami oraz patologiami społecznymi.

II. Diagnoza miasta Sandomierza w zakresie występowania problemów społecznych, w szczególności problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy.

Diagnoza powstała w oparciu o opracowany w 2015 roku dla miasta Sandomierza dokument pn.: „*Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych*”, a także materiały własne Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Sandomierzu oraz informacje i dane liczbowe otrzymane od podmiotów współpracujących przy realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, w tym:

1. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sandomierzu,
2. Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Sandomierzu,
3. Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu,
4. Zespołu Interdyscyplinarnego w Sandomierzu,
5. Stowarzyszenia Na Rzecz Zdrowia Psychicznego w Sandomierzu,
6. Komendy Powiatowej Policji w Sandomierzu,
7. Poradni Leczenia Uzależnień przy Szpitalu Specjalistycznym Ducha Świętego w Sandomierzu.

Charakterystyka demograficzna mieszkańców

Sandomierz jest miastem, w którym liczba osób zameldowanych na pobyt stały już od wielu lat systematycznie spada. Przedstawiona poniżej tabela przedstawia strukturę wiekową ludności w latach 2010-2015, uwzględniając podział na: wiek i płeć, przy założeniu, że 0-17 lat to wiek przedprodukcyjny, 18-65 lat to wiek produkcyjny oraz powyżej 65 lat – jako wiek poprodukcyjny.

Tabela 1

Liczba stałych mieszkańców Sandomierza w latach 2010-2015

	0-17 lat			18-65 lat			pow. 65 lat			Ogółem
	M	K	Razem	M	K	Razem	M	K	Razem	
2010	2149	2104	4253	8131	9110	17241	1324	2147	3471	24965
2011	2093	2049	4142	8072	8995	17067	1369	2210	3579	24788
2012	2013	1940	3953	7983	8921	16904	1441	2238	3679	24536
2013	1957	1852	3809	7869	8800	16669	1506	2330	3836	24314
2014	1885	1809	3694	7733	8619	16352	1576	2434	4010	24056
2015	1844	1796	3640	7648	8482	16130	1603	2521	4124	23894

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Sandomierzu

Z powyższej tabeli wynika, że w przeciągu lat 2010-2015 liczba mieszkańców Sandomierza ze stałym meldunkiem pomniejszyła się o 1.071 osób. W analizowanym okresie można ponadto

zaobserwować malejącą liczbę niepełnoletnich mieszkańców miasta, a także mieszkańców Sandomierza w wieku produkcyjnym. Natomiast w przedziale wiekowym powyżej 65 roku życia liczba mieszkańców ciągle wzrasta. W 2015 roku w tym właśnie przedziale wiekowym mężczyźni stanowili ok. 39%, a kobiety— ok. 61 %. Potwierdza się zatem niepokojąca tendencja panująca od lat, zarówno w naszym kraju, a także w całej Unii Europejskiej, związana ze „starzeniem się” społeczeństwa.

Przy rozpatrywaniu zjawiska alkoholizmu na terenie miasta zasadniczą kwestią jest dostępność punktów sprzedaży napojów alkoholowych na jego terenie. Liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych i zasady ich usytuowania określają:

- Uchwała Rady Miasta Sandomierza Nr III/30/2003 z dnia 26 lutego 2003 roku w sprawie zasad usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
- Uchwała Rady Miasta Sandomierza Nr L/327/97 z dnia 24 kwietnia 1997 roku w sprawie zasad ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.

Liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie miasta przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Sandomierzu w latach 2010–2015

LICZBA PUNKTÓW SPRZEDAŻY NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH									
1. ogółem (wszystkich punktów)		z napojami przeznaczonymi do spożycia							
		1) poza miejscem sprzedaży				2) w miejscu sprzedaży			
		według zawartości alkoholu				według zawartości alkoholu			
		2. Razem	3. do 4,5% (oraz piwa)	4. od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	5. pow. 18%	6. Razem	7. do 4,5% (oraz piwa)	8. od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	9. pow. 18%
2010 r.	131	76	75	68	61	55	55	28	29
2011 r.	125	73	70	64	59	52	52	27	28
2012 r.	122	67	65	59	56	55	54	27	29
2013 r.	119	64	63	57	53	56	56	33	35
2014 r.	124	63	61	54	52	61	61	37	38
2015 r.	117	58	56	52	49	59	56	31	30

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Sandomierzu

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych z przeznaczeniem do spożycia poza miejscem sprzedaży na przestrzeni lat 2010-2015 ulegała stopniowemu, niewielkiemu spadkowi. Natomiast liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych z przeznaczeniem do spożycia w miejscu sprzedaży, w analizowanym okresie, utrzymywała się mniej więcej na zbliżonym poziomie – z niewielkim wzrostem w roku ubiegłym. Zapewne ten niewielki wzrost związany był z powstaniem na terenie Sandomierza nowych lokali gastronomicznych.

Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta w latach 2010-2015 kształtowała się następująco:

Tabela 3

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych w latach 2010 – 2015

LICZBA WYDANYCH ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH									
		z napojami przeznaczonymi do spożycia							
1. ogółem (według 5 punktów)		1) poza miejscem sprzedaży				2) w miejscu sprzedaży			
		według zawartości alkoholu				według zawartości alkoholu			
		2. Razem	3. do 4,5% (oraz piwa)	4. od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	5. pow. 18%	6. Razem	7. do 4,5% (oraz piwa)	8. od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	9. pow. 18%
2010 r.	145	111	41	38	32	34	18	8	8
2011 r.	153	101	37	31	33	52	26	13	13
2012 r.	111	87	31	30	26	24	15	3	6
2013 r.	141	91	34	28	29	50	20	16	14
2014 r.	139	89	32	30	27	50	23	14	13
2015 r.	140	92	34	29	29	48	22	13	13

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Sandomierzu

Liczba zezwoleń ogółem, wydanych na sprzedaż alkoholu z przeznaczeniem do spożycia poza miejscem sprzedaży w ostatnich trzech latach utrzymywała się na zbliżonym poziomie. Podobnie kształtowała się liczba zezwoleń wydanych ogółem na sprzedaż alkoholu z przeznaczeniem do spożycia w miejscu sprzedaży.

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych

Z badań przeprowadzonych w 2015 roku wśród dorosłych na wybranej grupie badawczej na terenie Sandomierza wynika, że prawie połowa (44,0%) mieszkańców Sandomierza pije alkohol okazjonalnie (kilka razy w roku), a 23,8% badanych nie pije alkoholu wcale. Ponadto 8,3% badanych pije alkohol średnio raz w miesiącu, a 20,2% badanych – kilka razy w miesiącu. Natomiast 3,7% badanych spożywa alkohol więcej niż raz w tygodniu.

Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród badanych mieszkańców jest wino. Nieco mniejszą popularnością cieszy się piwo oraz napoje alkoholowe. Zjawisko nadmiernego spożywania alkoholu może być powiązane z agresywnym zachowaniem i pojawiać się w życiu publicznym w postaci bójek, awantur, pobić, czy wulgaryzmów. Jako główne powody sięgania po alkohol respondenci wymieniali przeważnie chęć odreagowania problemów i smutków oraz chęć zabawy i poprawy nastroju.

Problem narkotyków na terenie Sandomierza występuje na umiarkowanym poziomie. Liczba mieszkańców, która próbowała narkotyków jest zbliżona do wyników analiz ogólnopolskich. Zdecydowana większość badanych nie zażywała jednak narkotyków. Z przeprowadzonych badań wynika, że większość mieszkańców Sandomierza nie wie, gdzie można zaopatrzyć się w narkotyki.

(źródło: „Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych – Sandomierz 2015”).

Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży

Kolejnym tematem przeprowadzonych badań były zagadnienia związane z problemami społecznymi w środowisku dzieci i młodzieży. W tym przypadku w badaniach wzięło udział 834 uczniów (420 dziewcząt i 414 chłopców). W szkołach podstawowych przebadano 204 uczniów, w szkołach gimnazjalnych 185 uczniów, a w szkołach ponadgimnazjalnych 445 uczniów. Badanie przeprowadzono w 2015 roku, podczas zajęć lekcyjnych w formie ankiet składających się z 60 pytań zamkniętych.

Podstawowym celem przeprowadzonej ankiety była analiza następujących problemów społecznych:

- używania przez młodych ludzi substancji psychoaktywnych, w tym picia alkoholu, palenia papierosów oraz używania narkotyków i dopalaczy,
- problemów przemocy i agresji w środowisku szkolnym oraz domowym,
- hazardu i innych ryzykownych zachowań,
- używania komputera i zagrożenia cyberprzemocą.

Badanie miało na celu między innymi analizę stopnia używania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież. Analiza dotyczyła rozpowszechnienia palenia papierosów, picia alkoholu oraz używania narkotyków, a także okoliczności towarzyszących tym zachowaniom i postaw wobec substancji psychoaktywnych. Ankieta została skonstruowana w taki sposób, by możliwe było

porównanie wyników tego badania z wynikami badania ogólnopolskiego, zrealizowanego w ramach międzynarodowego projektu „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD).

Poniższa tabela ilustruje nasilenie zażywania alkoholu, palenia papierosów, używania narkotyków i dopalaczy w poszczególnych grupach wiekowych w Sandomierzu:

Tabela 4

Nasilenie określonych problemów społecznych w poszczególnych grupach wiekowych.

Problem społeczny	Szkoly Podstawowe		Gimnazjum		Szkoly Ponadgimnazjalne	
	N	%	N	%	N	%
Picie alkoholu	75	38,8	123	66,5	346	77,8
Palenie papierosów	20	9,8	94	51,4	237	53,5
Używanie narkotyków	5	2,5	33	17,8	72	16,2
Używanie dopalaczy	5	2,5	11	5,9	22	5

N – ilość osób, które przyznają się do używania środków psychoaktywnych oraz papierosów

Źródło: „Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych – Sandomierz 2015”

Z otrzymanych rezultatów wynika, że wraz z wiekiem rośnie odsetek osób sięgających po wybrane rodzaje substancji psychoaktywnych. Do wypicia alkoholu przynajmniej raz w życiu przyznaje się 38,8% uczniów szkół podstawowych, 66,5% gimnazjalistów oraz 77,8% uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Alkohol jest środkiem psychoaktywnym najbardziej rozpowszechnionym wśród młodych ludzi w porównaniu z papierosami i narkotykami. Porównując uzyskane wyniki z wynikami badania z 2012 roku należy zauważyć, że wzrósł odsetek badanych uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych, którzy przynajmniej raz w życiu spożywali napoje alkoholowe, natomiast zmalał w przypadku uczniów szkoły ponadgimnazjalnej.

Wyniki badań przeprowadzonych wśród uczniów sandomierskich szkół wskazują ponadto na wysoki odsetek młodych osób sięgających po substancje odurzające. Najwyższy odsetek młodych osób, które używają narkotyków wystąpił w grupie uczniów szkół ponadgimnazjalnych i wyniósł on 16,2%. Porównując uzyskane wyniki w badaniu z wynikami badania przeprowadzonego w 2012 roku, zaobserwować można spadek odsetka badanych uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy przynajmniej raz w życiu zażywali narkotyki. Używanie dopalaczy przez badanych młodych mieszkańców miasta Sandomierza jest na niższym poziomie w grupie uczniów szkół ponadgimnazjalnych od wyniku ogólnopolskich badań ESPAD z 2012 roku. W badaniu 5,9% gimnazjalistów oraz 5,0% uczniów szkół ponadgimnazjalnych kiedykolwiek używało dopalaczy, zaś w badaniu ESPAD z 2012 roku odsetek uczniów, którzy kiedykolwiek używali dopalaczy wyniósł 10,5% w grupie gimnazjalistów oraz 15,8% w grupie uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Jako najczęstszą przyczynę spożywania alkoholu uczniowie szkół podstawowych podawali chęć zaimponowania innym, obawę przed odrzuceniem oraz presję rówieśniczą. Uczniowie ze starszych grup wiekowych wskazywali najczęściej na okazje towarzyskie, takie jak urodziny, wizyty w pubie bądź dyskotecie, jako powód sięgania po alkohol. Jest to zgodne z polską obyczajowością, według której spotkania rodzinne i towarzyskie powinny odbywać się przy napojach alkoholowych. Dla gimnazjalistów często przyczyną sięgania po alkohol była okazja-urodziny, wyjście do pubu, dyskoteki, ciekawość, chęć uwolnienia się od problemów i smutków, oraz presja rówieśników. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych, oprócz okazji towarzyskich oraz społecznego aspektu sięgania po napoje alkoholowe, wskazywali również dość często ciekawość oraz chęć zapicia problemów i smutków. Wraz z wiekiem rośnie odsetek badanych, którzy spożywają alkohol z braku możliwości

bardziej atrakcyjnego spędzania wolnego czasu. W 2012 roku badani uczniowie wskazywali na podobne przyczyny spożywania alkoholu przez uczniów.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zwana dalej Komisją, oprócz inicjowania działań objętych Programem, przeprowadza również rozmowy motywująco – interwencyjne z osobami skierowanymi do Komisji w związku z nadużywaniem alkoholu oraz rozmowy z rodzinami tych osób. W 2015 roku wnioski do Komisji kierowali najczęściej: Prokuratura Rejonowa w Sandomierzu – 32, Ośrodek Pomocy Społecznej – 22, , rodziny uzależnionych – 13 następnie Komenda Powiatowa Policji – 10, a także Zespół Kuratorski przy Sądzie Rejonowym w Sandomierzu – 3 oraz Sąd Rejonowy w Sandomierzu – 1, następnie anonimowe zgłoszenia – 1. Liczbę osób skierowanych do Komisji w latach 2010–2015 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5

Liczba osób, wobec których skierowano wnioski do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w związku z podejrzeniem o uzależnienie od alkoholu na przestrzeni lat 2010–2015

Rok	Liczba osób skierowanych do GKRPA
2010	78
2011	55
2012	31
2013	38
2014	89
2015	82

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sandomierzu

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że w analizowanym okresie największa liczba osób została skierowana do Komisji w ubiegłym roku. W porównaniu z rokiem 2014 liczba wniosków nieznacznie zmniejszyła się. Wobec osób, które nie zgłaszają się wezwanie Komisji, a zachodzi uzasadnione podejrzenie, że są uzależnione od alkoholu, kierowane są wnioski do Sądu Rejonowego w Sandomierzu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Liczbę wniosków, skierowanych do sądu na przestrzeni lat 2010–2015 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6

Liczba osób, wobec których GKRPA skierowała do sądu wnioski o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w latach 2010 – 2015

Rok	Liczba wniosków skierowanych do sądu
2010	0
2011	10
2012	9
2013	12
2014	12
2015	30

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sandomierzu

Liczba osób, wobec których Komisja skierowała do Sądu Rejonowego w Sandomierzu wnioski o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w roku 2015 znacząco wzrosła. Pomimo to, nie była proporcjonalna do liczby osób skierowanych do Komisji w związku z nadużywaniem

alkoholu. Wiele zapraszanych osób podejmowało terapię w Poradni Leczenia Uzależnień, mieszczącej się w Szpitalu Specjalistycznym Ducha Świętego w Sandomierzu.

Osoby, wobec których kierowano wnioski do sądu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu to osoby, które nie chciały dobrowolnie poddać się terapii, bądź takie, które pomimo wielokrotnych wezwań nie zgłaszały się na posiedzenie Komisji. Tymczasem ze zgromadzonej dokumentacji wynikało, że są uzależnione od alkoholu.

Ośrodek Pomocy Społecznej, zwany dalej Ośrodkiem, świadczy pomoc osobom z terenu miasta, które są w trudnej sytuacji życiowej, między innymi ze względu na uzależnienie od alkoholu, narkotyków czy też występowanie przemocy w rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin korzystających z pomocy Ośrodka w latach 2010–2015, w tym liczbę rodzin objętych pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu, przez co najmniej jednego z członków rodziny.

Tabela 7

Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu w latach 2010 – 2015

Ogółem	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
	684	660	625	655	617	577
W tym liczba rodzin objętych pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu, narkotyków lub stosowania przemocy przez co najmniej jednego z członków rodziny	Uzależnienia – 36 Przemoc – 7	Uzależnienia – 49 Przemoc – 4	Uzależnienia – 58 Przemoc – 7	Uzależnienia – 58 Przemoc – 3	Uzależnienia – 59 Przemoc – 2	Uzależnienia – 65 Przemoc – 5

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu

Z powyższych danych wynika, że liczba rodzin, którym Ośrodek udzielił pomocy z powodu uzależnienia co najmniej jednego z członków rodziny lub występowania przemocy w rodzinie w 2012 roku utrzymuje się na zbliżonym do siebie poziomie. Rodziny w których obecny jest problem alkoholowy oraz występuje przemoc stanowiły niewielki odsetek – ok. 12% wśród wszystkich rodzin korzystających z pomocy materialnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu.

W strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu od wtorku do piątku w godz. 16.00 – 18.00 działa **Punkt Interwencji Kryzysowej**, zwany dalej Punktem, w którym bezpłatnych porad osobom w kryzysowych sytuacjach udzielają: psycholog, instruktor terapii uzależnień oraz radca prawny. Punkt znajduje się przy ulicy Żydowskiej 6c w budynku Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu.

Punkt udziela pomocy wszystkim osobom potrzebującym wsparcia w sytuacjach kryzysowych. Kryzys może rodzić bieda, przemoc, bezradność, brak pracy, niepowodzenia w szkole, brak trwałych, znaczących relacji z bliskimi ludźmi, niskie poczucie własnej wartości, złe doświadczenia małżeńskie, częste konflikty z prawem, niezdolność do korzystania z naturalnych źródeł wsparcia jakimi są: rodzina, przyjaciele i grupy społeczne, a także nadużywanie leków, alkoholu, narkotyków. Osoby te zgłaszają się osobiście, mogą też być kierowane przez kuratorów sądowych, funkcjonariuszy policji, prokuratorów,

pracowników socjalnych, pedagogów oraz inne instytucje działające na terenie miasta Sandomierza, realizujące zadania zabezpieczenia społecznego.

Poniżej została przedstawiona liczba porad udzielonych w Punkcie Interwencji Kryzysowej w latach 2010-2015, w podziale na poszczególne kategorie osób.

Tabela 8

Liczba porad udzielonych w Punkcie Interwencji Kryzysowej, działającym przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Sandomierzu w latach 2010 – 2015

Ogółem	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
	221	218	210	186	182	348
Osobom uzależnionym od alkoholu i współuzależnionym	42	55	42	48	39	39
Ofiarom przemocy	32	15	12	19	16	22
Osobom z problemami rodzinnymi	51	32	51	64	31	145
Inne	96	116	105	55	96	142

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu

Z powyższej tabeli wynika jednoznacznie, że liczba porad udzielonych osobom uzależnionym od alkoholu i współuzależnionym na przestrzeni ostatnich lat utrzymywała się na zbliżonym poziomie z niewielkimi wahaniami. Stanowiła ona ok. 11% porad udzielonych ogółem.

W strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu funkcjonują dwie **Świetlice Socjoterapeutyczne: „Bajka” i „Przystań”**, do których uczęszczają dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, głównie z problemem alkoholowym. Liczbę dzieci uczęszczających do świetlic na przestrzeni lat 2010-2015 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 9

Ogólna liczba dzieci uczęszczających do Świetlic Socjoterapeutycznych działających w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu w latach 2010 – 2015

Rok	Liczba dzieci
2010	93
2011	82
2012	92
2013	100
2014	100
2015	97

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu

Przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Sandomierzu funkcjonuje **Zespół Interdyscyplinarny**, którego zadaniem jest udzielanie pomocy rodzinom, w których występuje przemoc. W jego skład wchodzi odpowiednio przeszkolone osoby, które reprezentują różne instytucje, środowiska oraz profesje, dzięki czemu rodzina doświadczająca przemocy może tutaj uzyskać kompleksową pomoc. Poniżej została przedstawiona liczba rodzin, które w poszczególnych latach zostały objęte pomocą w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego.

Tabela 10

Liczba rodzin objętych kompleksową pomocą w ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2010 – 2015

Rok	Liczba osób objętych pomocą
2010	5
2011	12
2012	54
2013	37
2014	56
2015	63

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu

Stowarzyszenie Na Rzecz Zdrowia Psychicznego, zwane dalej Stowarzyszeniem od wielu lat realizuje na terenie Sandomierza zadania gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Stowarzyszenie prowadzi między innymi Punkt Edukacyjno- Konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, osób doznających przemocy i ich rodzin oraz osób w kryzysie, zwany dalej Punktem.

Ponieważ na zadanie dotyczące prowadzenia punktu edukacyjno-konsultacyjnego została podpisana umowa z dwoma podmiotami, które złożyły ofertę na prowadzenie ww. punktu, Stowarzyszenie Na Rzecz Zdrowia Psychicznego otrzymało połowę kwoty na realizację zadania. W związku z ograniczonymi środkami Stowarzyszenie prowadziło Punkt w 2015 roku udzielając bezpłatnych porad wg. ustalonego wcześniej harmonogramu, a nie jak wzorem lat poprzednich- codziennie, przez cały tydzień.

W Punkcie porad udzielają: psycholog- psychoterapeuta, prawnik, specjalista terapii uzależnień, terapeuta uzależnień (pomoc dla członków rodzin), specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zdecydowanie największym zainteresowaniem cieszą się porady prawne oraz konsultacje w sprawach przemocy, której przyczyną najczęściej jest choroba alkoholowa jednego z członków rodzin. Sporą liczbę porad udzielanych w Punkcie stanowi pomoc dla członków rodzin osób uzależnionych.

W poniższej tabeli przedstawiam dane dotyczące porad udzielonych w Punkcie latach 2010-2015.

Tabela 11

Liczba porad udzielonych osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom w Punkcie Edukacyjno – Konsultacyjnym w latach 2010 – 2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	537	617	629	721	744	369
osobom uzależnionym	79	64	59	82	121	39
osobom współuzależnionym	98	110	84	114	134	51
osobom uzależnionym od narkotyków	6	11	9	4	11	5
inne uzależnienia (leki, hazard)	7	27	22	9	8	39
Dot. problemu przemocy (ofiary przemocy i sprawcy)	71	76	139	127	131	82
Porady prawne	90	194	205	197	180	43

Inne (problemy małżeńskie, wychowawcze, kryzysy życiowe)	186	135	111	188	159	110
--	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Źródło: Stowarzyszenie Na Rzecz Zdrowia Psychicznego

Drugim podmiotem prowadzącym punkt było Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Uśmiech Seniora”, które realizowało zadanie w zakresie:

– pomocy osobom współuzależnionym (grupa wsparcia),

– pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym (grupa socjoterapeutyczna),

w ramach powyższego zakresu odbyło się 107,5 godzin zajęć w których uczestniczyło po 14 osób w grupie,

– podjęcie działań edukacyjnych- przeprowadzenie szkolenia umiejętności motywacyjnych w opiece zdrowotnej i opiece społecznej- w ramach szkolenia odbyły się 3 turnusy treningu motywacyjnego.

W I turnusie wzięło udział 14 osób, w II turnusie- 18 osób i w III turnusie 15 osób. W ramach turnusu odbyły się 4 spotkania po 5 godzin. Zajęcia odbywały się w pomieszczeniach Klubu AA, w budynku Centrum Aktywności Obywatelskiej w Sandomierzu przy ul. Mariackiej 1.

Komenda Powiatowa Policji, zwana dalej Komendą, blisko współpracuje z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sandomierzu, włączając się w działania profilaktyczne dot. przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i przemocy w rodzinie. Poniżej dane liczbowe dotyczące naruszenia prawa i porządku publicznego przez mieszkańców Sandomierza w latach 2010-2015, związane z nadużywaniem alkoholu, narkotyków i stosowaniem przemocy.

Tabela 12

Dane liczbowe dotyczące naruszenia prawa i porządku publicznego związane z nadużywaniem alkoholu w latach 2010 – 2015

Lp.	Problematyka	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015r.
1.	Ilość wypadków i kolizji drogowych spowodowanych przez kierowców prowadzących po spożyciu alkoholu	32	16	25	30	17	17
2.	Ilość osób nietrzeźwych zatrzymanych w pomieszczeniach policyjnych do wytrzeźwienia	213	81	137	146	126	133
3.	Ilość osób nieletnich zakłócających ład i porządek po spożyciu alkoholu	16	18	32	12	8	9
	• nieletni pomiędzy 13 a 17 rokiem życia,						
	• osoby w wieku 17 – 21 lat	28	105	b.d.*	b.d.*	b.d.*	b.d.*
4.	Ilość nieletnich odbieranych z KPP przez rodziców bądź opiekunów	65	42	48	53	49	17
5.	Ilość wezwań i interwencji spowodowanych przemocą domową wywołaną nadużywaniem alkoholu	652	58	102	54	123	93
6.	Ilość założonych Niebieskich Kart	215	76	106	88	182	150
7.	Ilość osób zatrzymanych w związku z posiadaniem narkotyków lub handel nimi.						
	Nieletnich pomiędzy 13 i 17 rokiem życia	11	13	8	22	1	2
	Osoby w wieku 17- 21 lat	28	10	b.d.*	b.d.*	b.d.*	b.d.*
	Pozostałe osoby	16	41	33	33	32	41

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Sandomierzu

*brak danych

W powyżej przedstawionych statystyk policyjnych należy zwrócić uwagę na pozycję uwzględniającą ilość wezwań i interwencji spowodowanych przemocą domową, wywołaną nadużywaniem alkoholu, która niezmiennie na przestrzeni ostatnich lat utrzymywała się na dość wysokim poziomie. W roku ubiegłym znacząco wzrosła z poziomu 54 do 123 wezwań, a w tym roku wyniosła 93 wezwania.

W przypadku zatrzymań osób związanych z posiadaniem lub handlem narkotykami w przedziale wiekowym pomiędzy 13, a 17 lat, można zaobserwować drastyczny spadek zdarzeń tego typu – z poziomu 22 w 2013 roku do 2 wydarzeń w roku 2015 z udziałem nieletniego.

Poradnia Leczenia Uzależnień, zwana dalej Poradnią, świadczy usługi medyczne i terapeutyczne osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom, a także udziela poradnictwa osobom nadużywającym alkoholu, osobom uzależnionych od innych środków psychoaktywnych oraz ich rodzinom. Świadczenia te wynikają z kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia. Do Poradni trafiają także osoby skierowane na terapię przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz osoby sądowo zobowiązane do poddania się leczeniu odwykowemu.

Tabela 13

Liczba osób, które podjęły leczenie w Poradni Terapii Uzależnień w Sandomierzu w latach 2010–2015 (dot. mieszkańców całego powiatu)

Rok	Rodzaj świadczonej usługi	Leczeni					
		Ogółem			W tym zobowiązani do leczenia odwykowego		
		Mężczyźni	Kobiety	Razem	Mężczyźni	Kobiety	Razem
2010	Uzależnieni	184	40	224	117	4	121
	Współuzależnieni	9	39	48			
2011	Uzależnieni	221	31	252	111	18	129
	Współuzależnieni	8	49	57			
2012	Uzależnieni	178	30	208	97	15	112
	Współuzależnieni	8	25	33			
2013	Uzależnieni	229	39	268	96	21	117
	Współuzależnieni	6	50	56			
2014	Uzależnieni	163	30	193	75	12	87
	Współuzależnieni	31	50	81			
2015	Uzależnieni	134	43	177	48	12	60
	Współuzależnieni	19	36	55			

Źródło: Poradnia Terapii Uzależnień w Sandomierzu

Poradnia Leczenia Uzależnień w Sandomierzu odnotowała w ubiegłym roku spadek liczby osób zgłaszających się na terapię. Tymczasem liczba odbytych w 2015 roku sesji terapeutycznych wyniosła – 1846. Oznacza to, że liczba osób, które prowadzą nieprzerwanie terapię maleje.

III. Lista zasobów umożliwiających prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na terenie Sandomierza.

Tabela 14

Zasoby instytucjonalne i organizacyjne

L.p.	Nazwa instytucji	Zakres działania w ramach „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii”
1	2	3
1.	Urząd Miejski w Sandomierzu Wydział Spraw Obywatelskich	Realizacja „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii”
2.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sandomierzu	Inicjowanie i realizacja zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii
3.	Zespół Interdyscyplinarny w Sandomierzu	Podejmowanie interwencji w przypadku wystąpienia przemocy, inicjowanie i realizowanie działań profilaktycznych
4.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu	Udział w realizacji zadań, realizacja zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej
5.	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sandomierzu	Udział w realizacji zadań
6.	Sandomierskie Centrum Kultury	Udział w realizacji zadań
7.	Poradnia Leczenia Uzależnień, działająca w strukturach Szpitala Specjalistycznego Ducha Świętego w Sandomierzu	Udział w realizacji zadań
8.	Świetlice Socjoterapeutyczne w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu: - „Bajka” przy ul. Portowej 24 - „Przystań” przy ul. Słowackiego 15	Udział w realizacji zadań, prowadzenie zajęć kompensacyjnych, terapeutycznych, sportowych, dydaktycznych, wyrównawczych, plastycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym
9.	Grupy samopomocowe AA i Al-Anon	Udział w realizacji zadań
10.	Komenda Powiatowa Policji w Sandomierzu	Udział w realizacji zadań
11.	Straż Miejska w Sandomierzu	Udział w realizacji zadań

12.	Sąd Rejonowy w Sandomierzu III Wydział Rodzinny i Nieletnich	Udział w realizacji zadań
13.	Prokuratura Rejonowa w Sandomierzu	Udział w realizacji zadań
14.	Szkoły, placówki oświatowe	Uczestnictwo w konkursach i realizacja projektów
15.	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	Udział w realizacji zadań
16.	Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Sandomierzu	Udział w realizacji zadań
17.	Organizacje pozarządowe, podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz jednostki organizacyjnie podległe organom administracji publicznej lub przez nie nadzorowane	Uczestnictwo w otwartych konkursach ofert oraz udział w realizacji zadań
18.	Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej oraz Specjalistyczny Szpital Ducha Świętego w Sandomierzu	Udział w realizacji zadań
19.	Ośrodki naukowe, niezależni eksperci	Badania socjologiczne oraz szeroko rozumiana współpraca
20.	Media lokalne	Medialne wsparcie w realizacji przedsięwzięć, udział w kampaniach

IV. Cel Programu

Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Sandomierza oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

V. Zadania do realizacji

1) Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu, narkotyków oraz ofiar przemocy.

A) Współpraca z Poradnią Leczenia Uzależnień w Sandomierzu i placówkami służby zdrowia w zakresie leczenia i terapii osób uzależnionych od alkoholu, zakup niezbędnego sprzętu, wyposażenia oraz materiałów informacyjno-edukacyjnych na potrzeby Poradni, dofinansowanie superwizji dla pracowników Poradni.

B) Współpraca z biegłymi sądowymi w zakresie wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazanie sposobu leczenia.

C) Dofinansowanie lub finansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych osobom zajmujących się profilaktyką i leczeniem uzależnień, a także przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, działającym na rzecz społeczności lokalnej, w tym członkom GKRPA, pracownikom lecznictwa odwykowego oraz innym podmiotom realizującym zadania programowe.

D) Prowadzenie Punktu Edukacyjno-Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i ich rodzin, osób doznających przemocy oraz osób w kryzysie.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba opinii wydanych przez biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- liczba dofinansowanych kursów, szkoleń / liczba osób,
- liczba udzielonych porad.

2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

A) Finansowanie prowadzenia dwóch świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, działających przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Sandomierzu w cyklu ciągłym:

- świetlica nr 1 „Bajka” ul. Portowa 24,
- świetlica nr 2 „Przystań” ul. Słowackiego 15.

B) Realizacja programu socjoterapeutycznego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, wytypowanych przez pedagogów szkolnych lub pracowników socjalnych w ramach akcji wypoczynku letniego.

C) Dofinansowanie pracownikom świetlic socjoterapeutycznych szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowych oraz w zakresie prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych.

D) Prowadzenie postępowań administracyjnych wobec zgłaszanych do GKRPA osób nadużywających alkoholu: zbieranie informacji, zlecanie wywiadów środowiskowych, kontakt z OPS i Policją, rozmowy profilaktyczne i motywujące do podjęcia abstynencji, skierowanie na badanie sądowo-psychiatryczne w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, kierowanie do sądów wniosków o zobowiązanie do poddania się leczeniu odwykowemu.

E) Podejmowanie działań w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- organizowanie szkoleń i konferencji dla przedstawicieli służb i instytucji na temat zjawiska przemocy w rodzinie, mechanizmów przemocy w rodzinie i ich wpływu na funkcjonowanie osób doświadczających lub stosujących przemoc i możliwości udzielenia pomocy tym rodzinom.
- podnoszenie kompetencji osób pracujących obszarze przeciwdziałania przemocy rodzinie,
- prowadzenie edukacji społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, mechanizmów przemocy i możliwości uzyskania pomocy.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba dzieci uczęszczających do świetlic,
- liczba zorganizowanych obozów letnich z programem socjoterapeutycznym,
- liczba dofinansowanych kursów, szkoleń / liczba osób,
- liczba wniosków skierowanych do Komisji,
- liczba wniosków skierowanych do sądu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- liczba podjętych działań dot. edukacji społecznej na temat zjawiska przemocy.

3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii i przemocy, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych

A) Realizowanie dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców miasta programów profilaktycznych, konkursów z zakresu profilaktyki alkoholizmu i narkomanii, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, promocji zdrowia oraz bezpieczeństwa.

B) Realizacja programów związanych z profilaktyką narkotykową w zakresie promocji zdrowia psychicznego oraz profilaktyki używania nowych środków psychoaktywnych (np.: tzw.: „dopalaczy”, itp.).

C) Organizacja imprez i wspieranie inicjatyw promujących trzeźwy styl życia i integrujących środowiska patologiczne ze społeczeństwem, w tym imprez kulturalnych i artystycznych.

D) Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach profilaktycznych oraz informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców (np.: „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, konferencje, szkolenia, warsztaty, itp.).

E) Dofinansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów.

F) Wykonanie bądź zakup materiałów profilaktycznych, informacyjno - edukacyjnych oraz promocyjnych, np.: prasa i książki specjalistyczne, broszury, plakaty i dystrybucja ich wśród określonych grup adresatów; zakup nagród w konkursach i zawodach.

G) Promowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, w szczególności zajęć sportowych, promujących zdrowy i trzeźwy styl życia, działających na rzecz dzieci i młodzieży.

H) Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów i przestrzeganie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom poniżej 18 roku życia.

I) Podejmowanie wśród pracowników podstawowej opieki zdrowotnej działań edukacyjnych, mających na celu umożliwienie wczesnego wykrywania choroby alkoholowej – wdrażanie programów wczesnego rozpoznawania i interwencji (WRKI) wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.

J) Prowadzenie działań edukacyjnych na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców.

K) Organizowanie badań i sondaży w zakresie lokalnej diagnozy, pozwalających ocenić aktualny stan problemów alkoholowych i narkomanii.

L) Prowadzenie stałego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych / liczba osób,
- liczba zorganizowanych imprez o charakterze kulturalnym,
- liczba ogólnopolskich kampanii, w których wzięła udział Gmina Sandomierz,
- liczba kursów, szkoleń, konferencji / liczba osób,
- liczba dofinansowanych akcji i przedsięwzięć, promujących alternatywne formy spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież,
- liczba działań i inicjatyw podjętych na rzecz określonych grup (kierowcy, sprzedawcy napojów alkoholowych, kobiety w ciąży).

4) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

A) Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przeciwdziałania przemocy, promowanie ciekawych projektów i inicjatyw społecznych.

B) Udzielanie wsparcia finansowego i organizacyjnego podmiotom na podstawie złożonych projektów, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

C) Wspieranie działalności samopomocowych grup wsparcia typu: AA i AL-Anon.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba ogłoszonych konkursów / przekazana kwota,
- liczba grup samopomocowych, które otrzymały wsparcie,
- liczba inicjatyw, działań podjętych wspólnie z organizacjami pozarządowymi.

5) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13(1) i 15 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z dnia 2 września 2015 roku) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

A) Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, w szczególności pod kątem sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz prawidłowego oznakowania i informowania o szkodliwości napojów alkoholowych.

B) Współpraca w zakresie kontroli tych punktów ze Strażą Miejską w Sandomierzu i Komendą Powiatową Policji w Sandomierzu oraz organami skarbowymi.

C) Podejmowanie działań pokontrolnych, a w razie konieczności interwencyjnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.

D) Kontrolowanie przepisów dotyczących zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych zgodnie z ustawą.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba przeprowadzonych kontroli,
- liczb wniosków o cofnięcie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

6) Wspieranie zatrudnienia socjalnego osób uzależnionych i narażonych na uzależnienia od substancji psychoaktywnych, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie zadań z zakresu integracji społecznej.

A) Monitorowanie liczby osób bezdomnych na terenie miasta

Wskaźniki monitorujące:

- liczba osób bezdomnych przebywających na terenie Sandomierza

7) Prowadzenie i utrzymanie Miejskiego Ośrodka Rozwoju Osobistego- siedziby Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (ul. Mariacka 1).

A) Opłaty za media, telefon, Internet, remonty, prace adaptacyjne, zakup niezbędnego wyposażenia oraz materiałów profilaktycznych.

VI. Sposoby realizacji i monitoring Programu

1. Podmiot koordynujący i realizatorzy Programu

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Sandomierzu na 2016 rok jest koordynowana przez Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Sandomierzu.

W realizacji zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie Gmina Miejska Sandomierz korzysta z wiedzy i doświadczenia osób zawodowo zajmujących się pomocą i przeciwdziałaniem alkoholizmowi, narkomanii i przemocy w rodzinie, a w szczególności:

- członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sandomierzu,
- funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji i Straży Miejskiej w Sandomierzu,
- pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu,
- specjalistów pracujących w Poradni Leczenia Uzależnień przy Szpitalu Specjalistycznym Ducha Świętego w Sandomierzu,
- wychowawców w świetlicach środowiskowych, prowadzących programy opiekuńczo-wychowawcze i socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży,
- pedagogów szkolnych realizujących programy profilaktyczno-edukacyjne na terenie placówek oświatowych,
- psychologów, kuratorów, sędziów,
- profesjonalistów zrzeszonych w organizacjach pozarządowych, działających w obszarze profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- inne podmioty, którym zlecane są poszczególne zadania programu, lokalne media.

2. Źródło finansowania

Źródłem finansowania zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są dochody uzyskane z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi „Dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub art. 18¹ oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ wykorzystywane będą na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Gminnych Programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, i nie mogą być przeznaczane na inne cele.”

Zasady finansowania zadań określa załączony preliminarz wydatków środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

3. Monitoring i ewaluacja

Wskaźniki monitorujące zostały opisane w dziale V. Zadania do realizacji.

Sprawozdanie z realizacji Programu będzie przedstawiane corocznie Radzie Miasta Sandomierza.

VII. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powoływana jest Zarządzeniem Burmistrza Miasta na podstawie art. 4¹ ust. 3 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z dnia 2 września 2015 roku)

Organizację i tryb pracy Komisji określa Regulamin Organizacyjny Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sandomierzu przyjęty Uchwałą Nr XXXVII/382/2014 Rady Miasta Sandomierza z dnia 19 lutego 2014 roku.

Do zadań Komisji należy:

1. Inicjowanie działań w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Współpraca w realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii z podmiotami działającymi w tym obszarze.
3. Zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego:

- przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu,
- wezwanie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie dotyczące nadużywania alkoholu i pouczenie jej o konieczności zaprzestania działań wymienionych w art. 24 ustawy i/lub poddania się leczeniu odwykowemu.

Jeśli osoba wezwana nie zgodzi się dobrowolnie poddać leczeniu, a wstępne czynności przeprowadzone w sprawie uzasadniają kontynuowanie postępowania:

- skierowanie takiej osoby na badanie przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania sposobu leczenia,
- przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym wraz z opinią wydaną przez biegłego,
- złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego właściwego według miejsca zamieszkania lub pobytu danej osoby.

4. Kontrola rynku napojów alkoholowych na terenie gminy:

- opiniowanie wniosków związanych z wydawaniem zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z przedmiotowymi uchwałami Rady Miasta Sandomierza,
- prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożycia napojów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych.

5. Podejmowanie stosownych działań służących ustaleniu czy osoba nadużywająca alkoholu jest sprawcą przemocy domowej. W przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie, zawiadomienie o tym fakcie odpowiednich służb, instytucji i organizacji oraz zainicjowanie pomocy ofiarom przemocy.

VIII. Zasady wynagradzania członków Komisji

1. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie wynoszące:

- a) za udział w jednym posiedzeniu Komisji lub zespołu problemowego 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów z 11 września 2015 roku w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2016 roku (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1385),
- b) za udział w kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych 2% minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów z 11 września 2015 roku w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2016 roku (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1385) za każdy skontrolowany punkt.

Wynagrodzenie przysługuje członkom obecnym na posiedzeniu Komisji lub zespołu problemowego oraz biorącym udział w kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych na podstawie list obecności. Wynagrodzenie wypłaca się po potrąceniu stosownego podatku.

VIII. Zaplanowane wydatki na 2016 rok

Tabela 14

Planowana kwota wydatków związanych z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Sandomierzu na 2016 rok	540.000,00 zł
Działalność Świetlic Socjoterapeutycznych – „Bajka” i „Przystań” w Sandomierzu	320.000,00 zł
Pozostałe zadania realizowane w ramach Programu:	220.000,00 zł
Prowadzenie i utrzymanie Miejskiego Ośrodka Rozwoju Osobistego – siedziby Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) oraz Punktu Edukacyjno-Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i ich rodzin, osób doznających przemocy oraz osób w kryzysie – opłaty za media, telefon, Internet, remonty, prace adaptacyjne, zakup niezbędnego wyposażenia oraz materiałów profilaktycznych.	
Prowadzenie działalności profilaktycznej, informacyjno-edukacyjnej i terapeutycznej w zakresie przeciwdziałania patologiom społecznym takim jak alkoholizm, narkomania, przemoc dla dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców miasta.	
Działalność GKRPA – udział w posiedzeniach Komisji i kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych; koszty postępowania sądowego związane ze skierowaniem do Sądu Rejonowego w Sandomierzu wniosku o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego; koszty związane z przeprowadzeniem przez biegłych psychologa i psychiatrę badań w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.	
Organizacja imprez i wspieranie inicjatyw promujących trzeźwy styl życia i integrujących środowiska patologiczne ze społeczeństwem, w tym imprez kulturalnych i artystycznych.	
Dofinansowanie działalności klubów, organizacji i stowarzyszeń których celem jest promocja zdrowego i trzeźwego stylu życia, wspieranie innych alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież.	
Finansowanie lub dofinansowanie szkoleń z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym takim jak alkoholizm, narkomania i przemoc dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników Świetlic Socjoterapeutycznych, pracowników leczenia odwykowego, sprzedawców napojów alkoholowych, pracowników podstawowej opieki zdrowotnej, nauczycieli, pedagogów.	
Realizacja programów i spektakli profilaktycznych, dla dzieci i młodzieży sandomierskich szkół podstawowych i gimnazjalnych z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym takim jak alkoholizm, narkomania i przemoc; zakup materiałów edukacyjnych i profilaktycznych, nagród w konkursach; udział w ogólnopolskich kampaniach informacyjnych i profilaktycznych.	

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 1515 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012 roku, poz. 124 z późn. zm.) prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień w zakresie alkoholizmu i narkomanii oraz integracją społeczną osób uzależnionych należy do zadań własnych gminy.

Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, uchwalanych corocznie przez rady gmin.

Projekt Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Sandomierzu na 2016 rok został pozytywnie zaopiniowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania problemów Alkoholowych w Sandomierzu.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.